

Jan van Eyck

Los van alle stijlen en trends oogsten de schilderijen van Jan Van Eyck (1390? – 1441) al eeuwenlang bewondering en respect. Ook nu nog! Traditioneel wordt aan Van Eyck de “uitvinding van de olieverf” toegeschreven. Daarmee zou dan meteen te verklaren zijn waarom zijn werk er zó realistisch, zó briljant van kleur, en zó gedetailleerd uitziet. Wie zelf al eens geprobeerd heeft met hedendaagse (lijn)olieverf te schilderen in de stijl van de Vlaamse Primitieven weet, dat dit niet het hele verhaal kan zijn. En ook uit vrij recent wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat, naast lijnolie, andere ingrediënten een cruciale rol moeten hebben gespeeld bij de totstandkoming van al die schitterende “Eyckiaanse” effecten.

Zonder te pretenderen het “geheim van Van Eyck” definitief te hebben ontraadseld, is de opzet van deze Masterclass om met authentieke materialen en in een laagsgewijze opbouw de stijl en techniek van Van Eyck en de Vlaamse Primitieven zo dicht mogelijk te benaderen. In 4 bijeenkomsten wordt er achtereenvolgens aandacht besteed aan ondergrond en ondertekening; het modelleren; kleuropbouw en tenslotte de details. Uiteindelijk moet dit resulteren in een klein werk of fragment op paneel.

Docent: **Jan Bustin** (1961) is sinds 1988 actief als 1^e gr. docent tekenen/schilderen en kunstgeschiedenis. Hij doet al vanaf zijn jeugd proefondervindelijk onderzoek naar de schildertechniek van de Vlaamse Primitieven. De laatste jaren o.m. ondersteund door de uitkomsten van instrumenteel wetenschappelijk onderzoek en het uitwisselen van kennis met organisaties en personen, die zich ook met deze materie bezig houden.

Inschrijven (vóór 25 december 2013) en meer informatie via: info@janbustin.nl of op 06-20504394. Kijk ook op www.janbustin.nl onder de rode kolom bij ‘Nieuws’.

MASTERCLASSES oude schildertechnieken 2013-2014

Vanaf eind oktober 2013 t/m eind april 2014 worden er door vier Nederlandse topkenners van historische schildertechnieken een viertal unieke masterclasses gegeven. De vier masterclasses worden gegeven op vier lesdagen van 10.00 t/m 16.00 uur in het Quadratura atelier, Henri Bayensstraat 3, 5246 AL, 's-Hertogenbosch (ruime parkeergelegenheid).

De kosten per masterclass zijn € 350,-. Per masterclass kunnen maximaal 12 deelnemers worden toegelaten. Bij een gebrek aan voldoende deelnemers houdt elke docent zich het recht voor om zijn masterclass te annuleren.

Het doel van de masterclasses is enerzijds om beroeps- en amateurkunstenaars kennis te laten maken met een relatief beheerst en rationeel schilderproces, en daarmee juist in deze tijd hun ambachtelijke én artistieke idoom te vergroten. Anderzijds om restauratoren, wetenschappers en geïnteresseerde leken de mogelijkheid te bieden, in een combinatie van theorie en praktijk, te ervaren welke materiaal-technische aspecten mogelijk een rol hebben gespeeld bij de schildertechniek én de stijlontwikkeling van de Oude Meesters. Het tempo en niveau van de masterclasses ligt hoog. De docenten verwachten leerlingen met een flinke schilderervaring en een redelijke kunsthistorische achtergrond.

De vier Masterclasses zijn

1. *Sandro Botticelli*, door Lukas Stofferis.
Op 18 okt, 25 okt, 1 nov, 15 nov 2013
2. *Jheronimus Bosch*, door Henk Groenendaal.
Op 8 nov, 22 nov, 6 dec, 20 dec 2013.
3. *Jan van Eyck*, door Jan Bustin.
Op 17 jan, 24 jan, 7 febr, 21 febr 2014.
4. *Rembrandt van Rijn*, door René Klarenbeek.
Op 28 mrt, 4 apr, 11 apr, 25 apr 2014.

MASTERCLASSES

Oude Meesters 2013/14

Georganiseerd onder auspiciën van
de stichting **QUADRATURA**

's-HERTOGENBOSCH

Rembrandt

Van Pablo Picasso is de (verzuchtende) uitspraak bekend dat "elke kunstenaar wel zou willen schilderen zoals Rembrandt". Hoewel het voor hem iets te laat komt, biedt deze masterclass nu wel de mogelijkheid om bij de 17^e eeuwse atelierpraktijk van de grote meester aan te sluiten. Hoewel we Rembrandt vooral kennen als geniaal schilder, tekenaar en etser, heeft hij destijds ook sporen nagelaten als invloedrijk leraar van tientallen, later befaamde, schilders. Rembrandts zeer specifieke olieverftechniek, zoals hij die destijds via methodische kennisoverdracht aan zijn pupillen heeft onderwezen, wordt nu in deze masterclass ook voor de 21^e eeuwse leerlingen stap voor stap inzichtelijk gemaakt.

In de weldadige lucht van lijnolie kan kennis worden gemaakt met pigmenten, bindmiddelen, terpentijn, harsen, vernissen en andere klassieke materialen die toen ook werden gebruikt. Leer alles over het 'primuersel', de 'imprimatura' en het schilderen in 'doodverf', het mengen van 'incarnaat' en andere kleuren, het geraffineerde spel van 'impasto' en 'glacis', maar ook over de diverse andere methoden van schilderen. In deze masterclass krijgt elke deelnemer, ongeacht het aanvangsniveau, de mogelijkheid om een eigen werkstuk op klassieke wijze op te zetten en via een aantal tussenstadia 'op te werken' tot een vers 17e eeuwse hedendaags schilderij. Naast voldoende motivatie, nieuwsgierigheid en interesse, dienen cursisten over enige ervaring met tekenen en schilderen te beschikken.

Docent: René Klarenbeek (1964) heeft jarenlang in diverse musea van de originelen van Rembrandt nauwgezet studie gemaakt en reconstructies getekend en geschilderd. Een gedeeltelijk verslag hiervan is op www.rembrandtpupil.com gepubliceerd. Zowel op verschillende locaties als ook in zijn Haagse atelier, dat is ingericht naar klassiek voorbeeld, geeft hij les in 17^e eeuwse teken-, schilder- en estechnieken, zoals dat ook in Rembrandts atelier werd onderwezen. Kijk voor meer info op: www.naerdenatuer.nl

Inschrijven voor 1 maart 2014
Meer informatie via mail@rembrandtpupil.com of 0(031)622648699.

Jeroen Bosch

Jeroen Bosch intrigeert. In 2016 is het vijfhonderd jaar geleden dat Jheronimus, telg uit de ambachtelijke schilderfamilie van Aken, in zijn geboortestad 's-Hertogenbosch overleed. Deze meester en zijn mysterieuze werken staan daardoor tegenwoordig nog meer dan ooit in de belangstelling. Honderden mensen deden onderzoek naar hem en zijn werk en publiceerden daarover. Onder hen vooral kunsthistorici, maar ook psychologen, geschiedkundigen en andere wetenschappers.

Maar hoe zit het nu met de ambachtelijke kant van zijn werk. Momenteel wordt met de modernste technieken onderzoek gedaan naar het wat en hoe. In 2016 wordt er door het 'Bosch Research and Conservation Project' uitgebreid verslag gedaan naar de bevindingen. Wetenschappelijk verantwoord natuurlijk, maar zijn de ervaringen ook getoetst aan de praktijk? Daarvoor moeten we proefondervindelijk een duik nemen in alle opgedane kennis.

Dat zal gebeuren tijdens deze masterclass!

Docent: Henk Groenendaal (1952) schildert bijna veertig jaar, voornamelijk portretten, in verschillende technieken. (2007/08 project Dungens Volk, 2009-heden Brabants Volk) Sinds 2000 is hij actief in de oude schildertechnieken gedoken. Vanaf 2008 doet hij onderzoek naar Jeroen Bosch en de door hem gebruikte materialen en technieken. Zijn kennis en ervaring draagt hij over d.m.v. cursussen, lezingen, presentaties en publicaties, vooral via zijn website.

Inschrijven voor 15 oktober 2013
Meer informatie via info@henkgroenendaal.com of 073 - 594 2511. Kijk ook op www.henkgroenendaal.com

Botticelli

Sandro Botticelli en Lippo Lippi staan aan het einde van een ontwikkeling die in Italië in gang is gezet door Byzantijnse monniken. Zij namen uit Griekenland de aloude tempera-techniek mee, die op Italiaanse bodem vruchtbaar wortel schoot. Het werk van Botticelli is te zien als de uiterste perfectionering van een complexe emulsieverf techniek, die vele mogelijkheden in zich bergt ook voor hedendaagse kunstenaars. Aan de hand van de Flora-figuur van het befaamde *Primavera*-paneel uit 1477 focust deze masterclass in op de gelaagde opbouw, de perfecte overgangen, het subtiele kleurgebruik en het transparante gebruik van eitempera.

De weggewerkte penseelstreek, het onnavolgbare gebruik van water tijdens het schilderproces, de optische weerkaatsing van het gesso-paneel, de toonwaarden die de transparantie bepalen: al deze facetten van het werk van Botticelli komen in deze masterclass uitgebreid aan bod. Er wordt gewerkt aan een kopie van bepaalde onderdelen van Flora en andere delen van het schilderij. Aandacht is er voor de transparante huidpartijen, de vloeiende overgangen, de voiles, de motieven op de kleding enzovoorts. De tempera-techniek komt op het hoogste niveau en in zijn meest complexe vorm aan de orde. Een masterclass voor de echte liefhebbers die niet terugdeinzen voor het gewaagde uitgangspunt van deze vierdaagse cursus.

Docent: Lukas Stofferis (1961) is directeur van de *Opleiding Oude Schildertechnieken* in Den Bosch. Hij is tevens initiatiefnemer van de Museumschool in het Catharijneconvent in Utrecht. Hij geeft al meer dan 10 jaar les in tempera-technieken en schildert zelf ook met diverse varianten van deze techniek. Hij heeft in Italië onderzoek gedaan naar de temperaschilderijen van Botticelli en tijdgenoten.

Inschrijven voor 1 oktober 2013
Meer informatie via lukasstofferis@gmail.com of 0031 6 38054129. Kijk ook op www.oudeschildertechnieken.nl